

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat medewerkers van de Dienst Vervoer & Ondersteuning (DV&O) stellen dat hij zich tijdens een transport op 12 maart 2009 naar de ambassade van Guinee te Brussel agressief heeft gedragen als gevolg waarvan zijn presentatie niet doorging.

Verzoeker klaagt er verder over dat hij tijdens de interne klachtprocedure niet is gehoord door de directeur van DV&O.

Beoordeling

Algemeen

1. Verzoeker heeft de Guinese nationaliteit. Verzoeker zit sinds 6 november 2008 in bewaring op grond van artikel 59 van de Vreemdelingenwet (zie Achtergrond onder II.). Vanaf enig moment verblijft verzoeker in de penitentiaire inrichting te Alphen aan den Rijn (hierna: DC Alphen).
2. Op 12 maart 2009 vervoerden drie medewerkers van DV&O, J., K. en R. verzoeker naar de ambassade van Guinee in Brussel voor zijn (fysieke) presentatie aan de ambassadeur. Het doel van de presentatie was om een laissez-passer te krijgen.
3. Bij aankomst bij de ambassade hadden de medewerkers van DV&O contact met medewerkers van de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) over de presentatie van verzoeker. De medewerkers van DT&V hadden hierover vervolgens contact met de ambassadeur. Op enig moment liet de ambassadeur weten dat de presentatie geen doorgang kon vinden.
4. Op 20 juli 2009 diende verzoeker een klacht in over de medewerkers van DV&O die betrokken waren bij het transport op 12 maart 2009.
5. In een brief van 18 juni 2009 verklaarde de plaatsvervangend directeur van DV&O de klacht van verzoeker ongegrond.
6. Verzoeker was het met die beslissing niet eens en wendde zich op 20 juli 2009 tot de Nationale ombudsman.

I. Ten aanzien van het transport

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat medewerkers van de Dienst Vervoer & Ondersteuning (DV&O) stellen dat hij zich tijdens een transport op 12 maart 2009 naar de ambassade van Guinee te Brussel agressief heeft gedragen als gevolg waarvan zijn presentatie niet

doorging.

Verzoeker betwist dat hij zich tijdens dat transport verbaal of fysiek agressief gedroeg. Verzoeker wil van de blaam dat hij agressief zou zijn worden gezuiverd. Hij wil aan de rechtbank, in de procedures die hij voert tegen het voortduren van zijn (vreemdelingen)bewaring, aantonen dat hij niet agressief is. In een uitspraak van 26 maart 2009 heeft de rechter namelijk het vermeende agressieve gedrag van verzoeker op 12 maart 2009 opgenomen.

2. De plaatsvervangend directeur van DV&O verklaarde de klacht van verzoeker ongegrond. Volgens de directeur verleende verzoeker geen volledige medewerking om zich te laten presenteren. Uit de rapportage van 12 maart 2009 kwam naar voren dat verzoeker al voor zijn vertrek in de inrichting niet mee wilde werken aan zijn presentatie. Verder gaf hij tijdens de rit naar Brussel te kennen dat hij niet gepresenteerd wilde worden omdat hij dan het land zou worden uitgezet. In Brussel zochten de medewerkers van DV&O contact met medewerkers van de Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) van het Ministerie van Justitie. De medewerkers van DT&V informeerden vervolgens de ambassadeur. De ambassadeur wilde verzoeker niet zien. De ambassadeur wilde ook niet naar het voertuig komen om verzoeker te zien. Uit de rapportage van 12 maart 2009 blijkt niet dat verzoeker zich fysiek of verbaal agressief gedroeg. Wel blijkt daaruit dat de presentatie geen doorgang vond als gevolg van een volledig gebrek aan medewerking van verzoeker, aldus de directeur.

3. In de "Informatie Bijzondere Transporten" staat in verband met het transport van verzoeker op 8 december 2008 van de Landelijke Afzonderings Afdeling (LAA) in Vught naar de rechtbank te Zwolle vermeld:

"Betrokkene zit in de ISO. Is verbaal/fysiek behoorlijk agressief. Onbetrouwbaar en onberekenbaar figuur. Heeft op 6 november j.l. op een politie bureau een agent dusdanig mishandeld zodat deze zich onder doktersbehandeling moest stellen. Oppassen met deze man dus."

Over het transport van verzoeker op 12 maart 2009 staat in de "Informatie Bijzondere Transporten" als volgt vermeld:

"11-03-09 Betrokkene verblijft nu in DC Alphen. Geeft daar op zich geen problemen. Als er echter uitzettingshandelingen ter sprake worden gebracht kan hij omslaan. NU presentatie Brussel dus uit voorzorg met EBV."

4. Op 5 maart 2009 gaf DT&V aan DV&O een schriftelijke opdracht om verzoeker op 12 maart 2009 van Alphen aan den Rijn naar Brussel te transporteren met extra beveiligd vervoer (EBV) (hierna: het transportformulier). Op het transportformulier staat bij 'bijzonderheden' aangegeven dat verzoeker agressief is. Verder staat bij 'overige

bijzonderheden' vermeld:

"Betrokkene weigert medewerking te verlenen aan alle uitzettingshandelingen. Zijn reactie op een presentatie is niet te voorspellen"

5. In een op 12 maart 2009 opgemaakte melding verklaarde J. - zakelijk weergegeven - het volgende.

J. haalde verzoeker op uit DC Alphen. Omdat verzoeker 'gelast' was en hij niet mee wilde werken werd verzoeker door het IBT-team naar de badafdeling gebracht. Toen J. daar aankwam gaf verzoeker aan dat hij niet mee wilde werken. Nadat J. hem vertelde dat hij verplicht was om mee te werken en dat J., K. en R. zonodig geweld zouden gebruiken werkte verzoeker alsnog mee. Onderweg naar Brussel vertelde verzoeker dat hij niet mee wilde omdat hij niet gepresenteerd wilde worden en vervolgens het land uitgezet. Bij aankomst in Brussel nam J. contact op met medewerkers van DT&V, mevrouw Me. en mevrouw Ra. J. legde aan hen de situatie uit en besprak de bijzonderheden van verzoeker. Na contact hierover met hun leidinggevende spraken Me. en Ra. met de ambassadeur die aangaf dat hij verzoeker niet wilde zien. Me. en Ra. stelden de ambassadeur toen voor om verzoeker in het voertuig te spreken. Daarop wilde de ambassadeur niet ingaan en hij zei dat we konden vertrekken. Me. en Ra. Deelden dit aan ons mee en wij gaven dit weer door aan verzoeker. Verzoeker lachte hierom en zei dat hij dat al had verwacht. Tijdens de terugreis vertelde verzoeker honderduit over zijn privéleven en gaf hij aan dat hij blij was dat hij niet gepresenteerd was. Verzoeker vond het belachelijk dat een ambassadeur over zijn lot kon beschikken.

6. Uit een e-mailbericht van 9 juni 2009 van een medewerkster van DV&O, mevrouw Sche., blijkt dat mevrouw Sche. bij J., K. en R., de medewerkers die verzoeker op 12 maart 2009 vervoerden heeft geïnformeerd over dat transport. Mevrouw Sche. gaf de verkregen informatie als volgt weer:

"Is daar wel geweest. De afspraak is met EBV-ers dat de consul in de bus komt om de presentatie af te nemen, om problemen te voorkomen. Deze consul wilde niet naar de bus toe komen. Betr. moest zonder koppelboei uit de bus worden gehaald. De jongens wilden deze verantwoordelijkheid niet op zich nemen en lieten het over aan de DT&V-ers die de presentatie begeleiden. Ook deze vond dat geen goed idee en hebben de presentatie afgeblazen."

7. Op 2 september 2009 verklaarde R. schriftelijk - zakelijk weergegeven - het volgende.

Op 12 maart 2009 waren J. K. en R. belast met het transport van verzoeker naar de ambassade van Guinee in Brussel voor een presentatie. Verzoeker werd door het IBT naar de badafdeling gebracht en in een wachtcel geplaatst. Verzoeker gaf aan niet mee te willen werken aan zijn presentatie. Verzoeker wilde dus niet met ons mee en aan onze

procedure meewerken. Na de waarschuwing dat we, als hij niet meewerkte, genoodzaakt waren geweld tegen hem te gebruiken werkte hij onder protest mee. Na aankomst in Brussel sprak mijn collega J. met twee dames van DT&V en gaf hij de bijzonderheden over verzoeker door. Deze bijzonderheden liegen er niet om en zijn terug te vinden op het transportformulier. J. en de dames van DT&V hebben overleg gepleegd en getracht om de ambassadeur naar het voertuig te laten komen voor een onderhoud met verzoeker. De ambassadeur wilde dit niet. J., K. en R. zijn weer teruggereeden naar Alphen aan den Rijn. R. herinnerde zich nog dat verzoeker hierom lachte.

8. In een op 2 september 2009 opgemaakte melding verklaarde K. - zakelijk weergegeven - het volgende. K., J. en R. haalden verzoeker op 12 maart 2009 op uit detentiecentrum Alphen aan den Rijn en vervoerden hem naar Brussel. K. kon zich niet meer herinneren hoe dat transport verliep. K. verwees naar de op 12 maart 2009 door J. opgemaakte melding.

Beoordeling

9. Uit de stukken blijkt het volgende. In het verleden heeft verzoeker zich verbaal en fysiek agressief gedragen waarbij hij in november 2008 op een politiebureau een politieagent heeft mishandeld.

Het gedrag van verzoeker in het verleden was de aanleiding voor de Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) van het Ministerie van Justitie om hem uit voorzorg met extra beveiligd vervoer op 12 maart jl. naar de ambassade te brengen.

Zowel R. als J. verklaren dat verzoeker tegen hen bij hun aankomst in het detentiecentrum zei dat hij niet wilde meewerken aan zijn presentatie. Nadat zij verzoeker hadden gewaarschuwd dat zij geweld tegen hem zouden gebruiken koos hij ervoor om onder protest mee te werken. J. verklaarde dat verzoeker onderweg naar Brussel vertelde dat hij niet mee wilde omdat hij niet gepresenteerd wilde worden. Dit laatste zou immers tot zijn uitzetting leiden. K. verklaarde dat hij zich het transport van verzoeker op 12 maart jl. niet meer kon herinneren. Dat verzoeker niet van plan was om aan zijn presentatie mee te werken vindt de Nationale ombudsman voldoende aannemelijk.

Vaststaat dat DV&O verzoeker in opdracht van DT&V met extra beveiligd vervoer naar Brussel bracht. Gelet op de gegevens die over verzoeker bekend waren had DT&V gegronde redenen om die opdracht te geven. Hoewel uit niets blijkt dat verzoeker zich tijdens de rit zelf agressief heeft gedragen, doet dit geen afbreuk aan de keus van DT&V.

10. Uit de stukken en de verklaringen van R. en J. wordt duidelijk dat de medewerkers van DV&O bij aankomst bij de ambassade contact hebben opgenomen met medewerkers van DT&V. Laatstgenoemde medewerkers hebben zich ingespannen om de consul te bewegen om naar het voertuig te komen voor het onderhoud met verzoeker. De consul weigerde dit

echter. Het alternatief was dat verzoeker naar de ambassade toe zou gaan. Daartoe moest verzoeker zonder koppelboei uit de bus worden gehaald. Op basis van zijn agressieve en onberekenbare gedrag in het verleden namen de medewerkers van DV&O niet het risico om hem zonder koppelboei uit de bus te halen. K., J. en R. lieten dit over aan de begeleiders van de presentatie, de medewerkers van DT&V. De medewerkers van DT&V waren daartoe evenmin bereid. Het gevolg was dat de presentatie niet doorging.

11. Op geen enkele manier komt naar voren dat medewerkers van DV&O hebben gesteld dat verzoeker zich tijdens de rit wél agressief gedroeg. De stelling van verzoeker dat de presentatie als gevolg van die uitlating van K., J. en R. niet doorging, gaat niet op. Van enig ander nalatig handelen door de medewerkers van DV&O waardoor de presentatie niet plaatsvond blijkt evenmin.

De onderzochte klacht mist feitelijke grondslag.

II. Ten aanzien van de interne klachtbehandeling

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat hij tijdens de interne klachtprocedure niet is gehoord door de directeur van DV&O. Verzoeker is van mening dat de directeur door dit na te laten is voorbijgegaan aan het beginsel van hoor en wederhoor. Verzoeker vraagt zich af op welke wijze zijn klacht is onderzocht.

2. In het door de Nationale ombudsman bij de directeur opgevraagde interne klachtdossier zaten de volgende stukken:

- brief van 18 juni 2009 van de directeur van DV&O aan verzoeker;
- klachtbrief van 8 juni 2009 van verzoeker aan de directeur van DV&O;
- e-mailbericht van 9 juni 2009 waaruit blijkt dat een medewerkster van DV&O, mevrouw Sche., bij J., K. en R. informeerde over het betreffende transport (zie hiervoor onder I.6.);
- melding van 12 maart 2009 opgemaakt door J.;
- transportopdracht van 5 maart 2009 van DT&V aan DV&O.

Beoordeling

3. Het vereiste van hoor en wederhoor houdt in dat een bestuursorgaan bij de voorbereiding van een handeling of beslissing burgers in staat moet stellen te worden gehoord om hun belangen in de voorbereiding te kunnen behartigen.

Dit vereiste brengt mee dat als de persoon over wiens gedraging geklaagd wordt feitelijk verweer voert en een andere weergave van de feiten geeft, de klager in staat gesteld moet worden daarop te reageren.

4. Het staat vast dat bij het transport van verzoeker op 12 maart 2009 drie medewerkers van DV&O aanwezig waren. De Nationale ombudsman stelt vast dat in het interne klachtonderzoek slechts één medewerker van DV&O (J.) in een melding van 12 maart 2009 verklaarde over hoe dat transport in zijn beleving was gegaan.

Van de andere twee medewerkers (K. en R.) was er geen schriftelijke verklaring aanwezig. Daarnaast blijkt niet dat de verklaring van J. aan verzoeker is voorgelegd om zich daarover uit te laten en ook niet dat verzoeker zelf is gehoord of daartoe in staat is gesteld.

5. Hiermee ging de directeur voorbij aan het (wettelijke) vereiste van hoor en wederhoor en behandelde hij de klacht van verzoeker onzorgvuldig (zie Achtergrond onder I.).

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

6. Tot slot merkt de Nationale ombudsman het volgende op. De directeur verzuimde ook om verzoeker er in de brief van 18 juni 2009 op te wijzen dat hij zich met zijn klacht binnen één jaar tot de Nationale ombudsman kan wenden. Ook dit is een wettelijke verplichting op grond van artikel 9:12 lid 2 van de Algemene wet bestuursrecht (zie Achtergrond onder I.)

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Dienst Vervoer en Ondersteuning van de Dienst Justitiële Inrichtingen te Den Haag, is

- gegrond ten aanzien van de interne klachtbehandeling wegens schending van het vereiste van hoor en wederhoor;
- niet gegrond ten aanzien van de gestelde uitlatingen over het transport.

Onderzoek

Op 24 juli 2009 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer B. verblijvende te A., met een klacht over een gedraging van de Dienst Vervoer en Ondersteuning van de Dienst Justitiële Inrichtingen te Den Haag.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Justitie werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werden de schriftelijke opening en de bevindingen tegelijkertijd voorgelegd aan de betrokkenen. Betrokkenen werd verzocht op de bevindingen te reageren.

De aan verzoeker gestuurde bevindingen werden door DC Alphen aan de Nationale ombudsman teruggestuurd. Op de enveloppe stond de aantekening "Retour afzender 29-10-2009; opgeheven uit vreemdelingenbewaring". Uit navraag bij DT&V bleek dat verzoeker bij DT&V bleek dat verzoeker bij DT&V op 29 oktober 2009 is afgemeld, dat de vreemdelingenbewaring is opgeheven en dat hem is aangezegd Nederland te verlaten. DT&V heeft daarna niets meer van verzoeker vernomen en zijn woon- of verblijfadres is bij DT&V niet bekend.

De overige betrokkenen gaven binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie.

Het verzoekschrift van 20 juli 2009 met bijlagen aan de Nationale ombudsman.

Het interne klachtdossier.

De schriftelijke verklaringen van de medewerkers van DV&O J. en K. en R. opgesteld op respectievelijk 12 maart 2009 en 2 september 2009.

Mondelinge informatie van verzoeker tijdens twee telefoongesprekken op 24 augustus 2009 en 21 oktober 2009 met een medewerker van de Nationale ombudsman.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

I. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 9:10

"1. Het bestuursorgaan stelt de klager en degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft, in de gelegenheid te worden gehoord.

2. Van het horen van de klager kan worden afgezien indien de klacht kennelijk ongegrond is dan wel indien de klager heeft verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord."

Artikel 9:12

"1. Het bestuursorgaan stelt de klager schriftelijk en gemotiveerd in kennis van de bevindingen van het onderzoek naar de klacht, zijn oordeel daarover alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

2. Bij de kennisgeving wordt vermeld bij welke ombudsman en binnen welke termijn de klager vervolgens een verzoekschrift kan indienen."